

על הפרק

שיאים ובעיות

עם סיום השנה החקלאית תשי"ט מתבלטים שני שיאים במשק החלב אשר מאפילים על כל מה שהושג עד כה. המדובר הוא בשני נתונים שקולים ומדויקים, הרי הם התנובה הממוצעת לפרה לפי ביקורת החלב הרשמית שהגיעה השנה ל-5347 ק"ג ועלית כמות החלב הכללית שסופקה לשווקים כדי 25% לעומת הכמות שסופקה שנה אחת קודם לכן. ביקורת החלב הקיפה בשנה המסוכמת קרוב ל-17,000 פרות, שהן כשליש מהמספר הכללי של הפרות החולבות במשק, ומבחינה זו היא שמרה על מעמדה כבשנים הקודמות. ההישג בתנובה הממוצעת איננו רק במספר האבסולוטי הגבוה, אלא גם במידת ההתקדמות לעומת השנה שעברה. כבר הממוצע הקודם של 4957 ק"ג בתשי"ח הוערך בצדק כתגובה שיא ואילו התוספת, לה זכינו בתשי"ט, הקרובה ל-400 ק"ג, היא שיא השיאים.

כמות החלב המשווק הגיעה ל-202 מיליון ליטר לעומת 162 מיליון ליטר בתשי"ח. הגידול הוא בלתי רגיל לגבי השנים שעברו וגם לגבי נתונים בשטח זה בארצות אחרות.

קשה להפריז בחשיבותם של מתקני הקירור החדשים במשקים ומיכליות ההובלה וכן בעבר דתם המאומצת של צוותי המחלבות בקליטת הכמויות המוגדלות האלה של חלב. בהסתגלות המהירה של המשק והמחלבות לתנאים החדשים יש לבי ספק הישג בפני עצמו. עם כל הענווה, עליה הננו מצווים כבני ארץ קטנה מותר לנו לראות את ההישגים האלה בסיפוק ובגאווה ולש-אוב מהם עידוד בעבודתנו האפורה בכל ימות השנה.

אמנם תנאי הטבע ומצב בריאות העדרים היו

נוחים לשיפור רמת הייצור, אולם אין ספק שב-עיקר זה הוא פרי חריצותו וכושרו של הבוקר הישראלי. נוכח תנאי הרנטביליות ההולכים ויורדים של משק החלב בשנים האחרונות נמצא הבוקר במאבק בלתי פוסק לצמצום הוצאות הייצור. מצוקת הענף מדרבנת את החקלאי ומצווה עליו חיסכון וייעול מאקסימאליים והשיאים הבולטים הם במידה רבה פרי תגובתו הקונסטרוקטיבית על המצב הזה.

אולם ההצלחה המקצועית של המשק הולידה בעיות חמורות בשטח השיווק, שחשיבותן לגבי עתיד משק החלב אינה נופלת מזו של גורמי הוצאות הייצור. מן המפורסמות הוא, כי במידה ואחוז החלב המשווק כחלב שתייה גדל, גדלה ההכנסה של המשק וככל שגדל אחוז החלב המעובד לתוצרת הולכת וקטנה ההכנסה של המשק. היות והכמות האבסולוטית של חלב השתייה היא יציבה ובשנה האחרונה נתגלתה אף נטיה מדאיגה של ירידה מסוימת, הרי כל תוספת תנובה משפיעה בכיוון צמצום התמורה לחקלאי עבור כל ליטר חלב וככל שהעליה בתנובה הכ-לית גדולה יותר כן גוברת המגמה לפחיתת התמורה.

עיון קל בסיכומי השיווק של השנה שעברה מעמיד אותנו מיד על מגמת ההתפתחות בכיוון השלילי. בשנת תשי"ח היה אחוז חלב השתייה מתוך כלל החלב המשווק 58.5 ואילו בשנת תשי"ט הוא ירד לכדי 46%.

התפתחות זו היא קטלנית ממש ומחייבת התגייסות כל הגורמים על מנת לקדם את פני הרעה. בתחום זה לא יועילו כשרונותיו והישגיו של היצרן במשקו. כאן חייבים לפעול מוסדות השי-ווק והארגון של הענף תוך שימוש נ-רבים ומגוונים. התצרוכת בחלב שתיי

הרגיש ביותר מבחינת האפשרויות של בידוד ואיתור.

פונקנו במידה רבה ע"י אפשרויות החיסון בפני מרבית המחלות הקטלניות המצויות בארצנו וההרגשה של חוסר אונים מול הנחשול המתפרץ מעיקה ביותר. כבטלטלת פתאום הועתקנו חזרה אל מציאות ההסגרים שלפני תקופת החיסון אשר קיוונו שחלפה ללא שוב.

המחלה מופיעה בצורה חריפה גם מבחינת הפגיעה בבהמות וגם מבחינת מהירות ההתפשטות. סכנת הנזק לענף היא רצינית ביותר וכל הגורמים, עם משרד החקלאות בראשם, נזעקו ומתארגנים לעמדה בפרץ. ננקטים ויינקטו כל האמצעים האפשריים ע"י הרשויות המרכזיות לצמצם ככל שניתן את אפשרויות המגע בין האיזור הנגוע לבין חלקי הארץ האחרים. אולם נוכח העדר אמצעי חיסון, נמצא המפתח העיקרי להתגוננות בפני הפגע בידי כל משק ומשק. אנו חוזרים וקוראים לכל בעלי עדרי הבקר והצאן לסגור את אזורי בעלי החיים במשקם בפני כל מגע עם החוץ, כי בנפשם הוא!

**

לשנה בארצנו היא קטנה מאוד — 60 ליטר — ודרור שה הסתערויות ממש על השוק על מנת להעלותה. ציבורים שלמים של אוכלוסייתנו כמעט ואינם שותים חלב והם מהווים כר נרחב לפעולה בכיוון הדרוש. על הממשלה יהיה לבוא לעזרתנו ע"י הנהגת סובסידיה סלקטיבית אשר בעזרתה יש סיכויים טובים לחדור לשכבות אלה.

עם האפשרויות הרבות הפתוחות עדיין כדי להשפיע על קידום הדברים, לא יהיה מנוס מלהיזקק לאמצעי דראסטי מאוד והוא — תיכנון וייצור. בהרבה ארצות מקובל תיכנון הייצור במשק החלב. בארץ הוא הונהג בשנים האחרונות בהצלחה מסוימת בגידול הירקות ואף אנו חייבים לעלות על דרך זו, ומוטב — בהשתתפות פעילה של היצרנים.

אימת הפה והמלפיים מזון אסיה

זה שבועות אחדים שהמחלה הופיעה במשק בחדד על גבול הלבנון וקיבלנה בתפילת ציפיה כי תבוחר ותיעלם כלעומת שבאה. נחרדנו כולנו כאשר היא עשתה קפיצת פתע והופיעה במרכז הארץ, בסביבת ת"א, והחלה מתפשטת באיזור

למשפחת ד"ר רענן וולקני

להולדת הנכד הראשון

מ'טב הברכות

מוכירות ההתאחדות